

2. 5. 2006

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Aspekty znalecké činnosti v souvislosti s poskytováním licence k nehmotným statkům dle ustanovení § 196a odst. 3 obchodního zákoníku a v návaznosti na zákon o daních z příjmů

Ustanovení § 196a odst. 3 obchodního zákoníku obsahuje omezení pro nabývání majetku společnosti za protihodnotu ve výši alespoň jedné desetiny upsaného základního kapitálu od jejího zakladatele, akcionáře (společníka) nebo od osoby jednající s ním ve shodě, jakož i od jiné osoby uvedené v ustanovení § 196a odst. 1 obchodního zákoníku, nebo od osoby jí ovládané či osoby tvořící se společností koncern, a také pro úplatné převody majetku uvedené hodnoty na některou z těchto osob.

Hodnota nabývaného či převáděného majetku musí být v souladu s §196 a odst. 3 stanovena na základě posudku znalce jmenovaného za tímto účelem soudem. Pokud k nabytí nebo převodu dochází do 3 let od vzniku společnosti, musí je schválit valná hromada společnosti. V praxi se lze často setkat s případy, kdy společnosti v souvislosti s poskytováním, resp. nabytím licence k nehmotným statkům tuto povinnost opomíjejí.

Ustanovení § 196a odst. 3 obchodního zákoníku má zabránit obchodům uskutečněným na úkor majetkové podstaty společnosti, a slouží tedy zejména k ochraně akcionářů společnosti i jejich věřitelů a k zamezení obcházení ustanovení obchodního zákoníku o nepeněžitých vkladech do společnosti.

V prvé řadě je důležité objasnit, co je chápáno pod pojmem „majetek“ v souvislosti s ustanovením § 196a odst. 3 obchodního zákoníku. „Majetek“ je obecně definován v ustanovení § 6 odst. 1 obchodního zákoníku jako „věci, pohledávky a jiná práva a penězi ocenitelné jiné hodnoty“. Dle tohoto ustanovení lze licenci na poskytnutí práva užívat nehmotné statky v obecné rovině označit za „penězi ocenitelnou jinou hodnotu“ a zařadit ji tak pod pojem „majetek“.

Za splnění podmínek definovaných v § 196a odst. 3 obchodního zákoníku se tedy poskytování, resp. nabývání licence k nehmotným statkům bude řídit tímto ustanovením a hodnota převáděné, resp. nabývané licence k nehmotným statkům musí být stanovena na základě posudku znalce jmenovaného za tímto účelem soudem.

Hodnota převáděné, resp. nabývané licence k nehmotným statkům se stanovuje ke dni převodu (resp. nabytí). Hodnota licence k nehmotným statkům stanovovaná v posudku znalce je závazná a nelze se od ní odchýlit, a to ani směrem dolů, ani směrem nahoru. Odchýlení by představovalo porušení povinností dle ustanovení § 196a odst. 3 obchodního zákoníku.

Problematickým se může stát jmenování znalce pro účely stanovení hodnoty majetku v souladu s § 196a odst. 3 obchodního zákoníku. V případě, že se požadavky tohoto ustanovení vztahují na obě

strany vztahu, je vhodné, aby se tyto strany dohodly, která z nich bude znalce jmenovat, resp. je vhodné, aby obě zúčastněné strany o jmenování znalce požádaly společně. Pokud by totiž došlo k situaci, že každá strana má jmenovanou odlišnou osobu znalce, přičemž posudky znalců neobsahují shodnou hodnotu ocenění pro účely § 196a odst. 3 obchodního zákoníku, pak k naplnění požadavků tohoto ustanovení nedojde.

V praxi se často setkáváme s případy, kdy společnosti v koncernu na povinnosti vyplývající z ustanovení § 196a odst. 3 obchodního zákoníku v souvislosti s poskytováním, resp. nabýváním licencí k nehmotným statkům, tj. povinnost stanovit hodnotu licence znalcem jmenovaným za tím účelem soudem, zapomínají, a to zejména v situaci, kdy licenci k nehmotným statkům (nejčastěji k ochranné známce) poskytuje zahraniční mateřská společnost české dceřiné společnosti.

Problematický je v této souvislosti již samotný požadavek na stanovení hodnoty převáděného, resp. nabývaného majetku. Hodnota je zde chápána jako číslo, ale výkladem lze dojít i k tomu, že hodnotu můžeme stanovit i vzorcem. V případě, že je licenční smlouva na poskytnutí práva užívání nehmotného statku uzavřena na dobu neurčitou, lze hodnotu licence k nehmotnému statku stanovit jako číslo jen velmi obtížně.

Stanovení hodnoty licence k nehmotným statkům tak, aby byla objektivně správná pro obě strany (tj. poskytovatele i nabyvatele licence), je velmi náročné. Je prokazatelné, že různým nabyvatelům bude využívání zakoupených licenčních práv přinášet různý zisk (resp. tržby), a proto stejná licence může poskytovateli přinášet od různých nabyvatelů různý příjem. Tuto skutečnost je třeba zohlednit při stanovení hodnoty licence k nehmotným statkům.

Existuje několik znalci nejčastěji používaných metod stanovení hodnoty licence za poskytnutí práva užívání nehmotných statků:

1. Metoda podílu na zisku
2. Metoda procentní sazby z čisté prodejní ceny
3. Paušální metoda
4. Metoda tržního srovnání

Nejpoužívanější metodou pro stanovení hodnoty licence k nehmotným statkům je metoda procentní sazby z čisté prodejní ceny. Metoda tržního srovnání, která je založena na předpokladu existence aktivního trhu s nehmotnými statky, je prakticky nepoužitelná.

V návaznosti na požadavek § 196a odst. 3 obchodního zákoníku na stanovení hodnoty převáděného, resp. nabývaného majetku znalce je třeba poukázat na souvislost se zákonem č. [586/1992](#) Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. V případě absence znaleckého posudku o stanovení hodnoty majetku nelze licenční platby v případě nabyvatele licence uznat daňovým nákladem, stejně tak jako v případě poskytovatele nelze licenční platby uznat za daňový výnos.

Závěrem je vhodné v této souvislosti dodat, že stanovení výše licenčního poplatku k nehmotným statkům na základě znaleckého posudku má svůj význam i v souvislosti s dalšími ustanoveními zákona o daních z příjmů. S ohledem na rizika vyplývající z ustanovení § 23 odst. 7 zákona o daních z příjmů, podle kterého „liší-li se ceny sjednané mezi spojenými osobami od cen, které by byly sjednány mezi nezávislými osobami v běžných obchodních vztazích za stejných nebo obdobných podmínek, a není-li tento rozdíl uspokojivě doložen, upraví správce daně základ daně poplatníka o zjištěný rozdíl“, lze stanovení výše licenčního poplatku znalcem doporučit.

Radka Svobodová

autorka působí jako senior consultant znaleckého ústavu [TACOMA](#)

Další články:

- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)